

Portretteer als een professional

Mensen zijn één van de meest populaire onderwerpen om te fotograferen. Maar het is ook een erg moeilijk te beheersen tak van de fotografie. Veel foto's mislukken omdat mensen bijvoorbeeld gekunsteld of erg verlegen op de foto staan. Waar moet je op letten als je mensen wilt fotograferen en wat zijn handige technische hulpmiddelen?

Durf achteraf resoluut en soms heel ongewoon je beeld te kaderen. Vergeet beeldconventies, probeer een eigen stijl te ontwikkelen.

Bijna niemand vindt het leuk om te worden gefotografeerd. Dat is eigenlijk gek, omdat iedereen achteraf heel blij is als de opnames goed zijn gelukt en de foto's uiteindelijk aan de muur hangen. Onzekerheid bij de opnames is de belangrijkste oorzaak. Iedereen vindt namelijk wel iets niet goed aan zichzelf. Een kleine greep uit de vele gevoeligheden die veel mensen onzeker voor een lens doen staan: een kalend hoofd, een grote neus of grote oren. De eerste taak van een fotograaf is dus om de geportretteerden op hun gemak te stellen. Je kunt bijvoorbeeld vragen wat zij zelf hun beste kant vinden. Houd daar dan ook rekening mee. Vaak is het heel goed mogelijk om je model net even anders in beeld te brengen. Hierdoor kun je de minder goede kanten verbergen. Laat bijvoorbeeld iemand met een slecht gebit niet lachen. Ook door ander lichtgebruik, door bijvoorbeeld de minder aantrekkelijke kant van een model in de schaduw te zetten, zijn schoonheidsfoutjes te verdoezelen.

Leef je ook in als je iemand of een groep mensen fotografeert. Wat zijn het voor mensen, wat doen ze en wat hebben ze eventueel voor overeenkomsten? Een groep pubers uit de brugklas van het VMBO kun je beter anders aanspreken dan een groep topbankiers uit Amsterdam. Probeer het vertrouwen van de geportretteerden te winnen door ze aan te spreken in hun eigen taal of jargon. Ook een klein voorzichtig grapje kan vaak het ijs al breken. Zorg ervoor dat ze er vertrouwen in hebben dat jij ze zo esthetisch mogelijk fotografeert; ze zullen zich dan minder

Portretrecht

Op reis is het een goed gebruik om, zeker in islamitische landen, eerst toestemming te vragen voordat je van iemand een foto neemt. Mensen die in niet-westerse culturen wonen, hebben een heel andere opvatting over het maken van een foto en zien dit soms als zeer ongewenst. Maar vaak is het mogelijk om na het maken van een praatje toch nog een foto te maken. Dring vooral niet aan als iemand nee zegt.

In Nederland bestaat er ook nog een andere beperking, maar ditmaal van juridische aard. Namelijk het portretrecht. De geportretteerde kan bezwaar maken als de foto wordt gepubliceerd in een tijdschrift of op het internet. Er moet dan wel een 'redelijk belang' zijn. Dat kan een financieel belang zijn, als bijvoorbeeld de foto wordt gebruikt voor een advertentie of een andere commerciële uiting. Maar het kan ook een privacybelang zijn. Bijvoorbeeld als je een persoon fotografeert op een plek waarmee hij of zij niet geassocieerd wil worden. Zeker als je foto's wilt gaan publiceren, is het ook in Nederland handig om eerst toestemming te vragen voor je iemand fotografeert. Je kunt eventueel een e-mailadres vragen. Stuur dan naast een schriftelijk verzoek om publicatie ook meteen de foto mee. Wel zo netjes.

stijf gaan opstellen. Laat ze eventueel zelf door de camera kijken om te laten zien hoe je ze wilt fotograferen.

Muziek is ook een goede manier om je modellen te ontspannen. Kies niet de muziek die jij zelf mooi vindt, maar draai de cd's

waar je model van houdt. En dat kan natuurlijk afhankelijk van de mens voor je lens verschillen

tip

Zorg voor ruimte tussen je camera en je model.

Een behoorlijk saaie opname met een onevenwichtige compositie. Weinig sprankelend licht. Zoek meer spanning in licht, houding en compositie.

van Gregoriaans tot R&B. Fotografeer je niet thuis maar ergens op locatie, dan kan een draagbare cd-speler uitkomst bieden.

AFSTAND EN HOUVAST Omdat de meeste mensen camera-angst hebben, is het een goed idee om een beetje afstand te houden. Creëer genoeg ruimte tussen je camera en je model. Dan heeft je model lucht en ruimte om zich te bewegen. Die afstand doet niet alleen je model goed, ook de kwaliteit van de opname gaat vooruit. Als je namelijk van heel dichtbij een opname van een gezicht maakt, is de afstand van de lens tot de neus relatief klein ten opzichte van de oren. Daardoor wordt op de foto het gezicht vervormd en krijg je een erg vreemd portret. Door nu een brandpuntsafstand te kiezen van tweemaal een standaardlens, omgerekend 100 mm bij een kleinbeeldcamera, sla je twee vliegen in één klap. Je creëert meer afstand tussen de camera en het model en je krijgt een beter perspectief in de opname. Pas echter op dat je niet té ver weg gaat staan. Je verliest dan het contact met je model en dat heeft een averechts effect.

Geef je model naast ruimte ook houvast. Als je alleen een portret wilt maken, zie je de rest van het lichaam niet. Dit terwijl je model wel krampachtig probeert om dat lichaam er op zijn best uit te laten zien. Zet daarom iets neer, bijvoorbeeld een stoel of een trapje, waarachter je model zich een beetje kan verschuilen. Vooral als hij of zij bijna nooit voor de camera staat, geeft zo'n niet zichtbaar object een welkom houvast om makkelijker te poseren. Maar ook een op de foto zichtbaar object kan de spanning bij de persoon op de foto wat wegnemen.

boven Er is nu meer afstand genomen zodat de twee personen meer bewegingsruimte hebben. Een telelens zorgt ervoor dat je toch weer heel dichtbij kan komen. Het licht geeft nu een mooie en spannende schaduwwerking. De houding is ongedwongen.

onder Maak veel foto's met verschillende poses. Werk snel en probeer te registreren. Later kun je op je gemak de beste opnames selecteren.

De meeste mensen hebben camera-angst, stel ze daarom op hun gemak en houd afstand

Soms kan een beeldelement, zoals hier een vleugel, een portret enorm versterken.

Filters

Met de komst van digitaal beeld zijn er een hoop filters uit de cameratas verdwenen. Dat komt omdat de Photoshop-filters op de pc of Mac het net zo goed of zelfs beter doen. Bovendien zijn filtereffecten die bij de opname zijn toegepast, achteraf slecht te verwijderen. Maar er is een heel oude truc die het nog steeds goed doet bij een damesportret. Met een stuk van een zwarte panty, of een gedeelte van een zwarte voile, over je lens gespannen krijg je een heel speciaal effect. De erg lichte partijen in je foto worden hierdoor verzacht en krijgen een mooie glinstering, terwijl de donkere partijen vrijwel intact blijven. Zoom een beetje in en gebruik een relatief grote lensopening voor een optimaal effect. Probeer het eens.

Denk aan speelgoed bij een kind, een bal in de handen van een voetballer of een viool bij een muzikant. Allemaal elementen die

het beeld versterken en de geportretteerde wat gemakkelijker laat poseren.

VOORBEREIDING Als je ruim van tevoren weet dat je een portret van iemand gaat maken, heb je de mogelijkheid om je goed voor te bereiden. Heeft het portret bijvoorbeeld een bepaald doel, in welke ruimte komt het eventueel te hangen? Hoe wil je de persoon in kwestie uitbeelden en wat heb je daarvoor nodig? Moet je op zoek naar een locatie en heeft je model daar speciale kleding voor nodig? Denk ook aan de lichtomstandigheden als je afhankelijk bent van daglicht. Kijk dus goed hoe de zon staat op het tijdstip dat je wilt fotograferen en of er eventueel kunstlicht is dat je ook kunt gebruiken.

tip

Schiet zoveel mogelijk foto's. Je kunt later op je gemak de beste opnames uitkiezen.

Mocht je twee soorten licht gebruiken, bedenk dan dat er verschillen kunnen optreden in de

Experimenteer eens met verschillende uitsnedes en laat je verrassen door onverwachte effecten

kleur van het licht. Kunstlicht is bijvoorbeeld veel warmer dan daglicht. Mocht je camera de mogelijkheid hebben om in raw te schieten, gebruik die mogelijkheid dan. Je kunt achteraf op je computer zonder verlies van kwaliteit de kleurtemperatuur nog wijzigen. Als de verschillen tussen kunst- en daglicht in de opname echt heel storend zijn, kun je met raw de opname zelfs tweemaal converteren; éénmaal met een daglichtinstelling en éénmaal met een kunstlicht-kleurtemperatuurinstelling. Door nu bijvoorbeeld in Photoshop de twee opnames in twee lagen te plaatsen en de storende, met de verkeerde kleur verlichte,

Oogcontact met je model is niet altijd noodzakelijk.

delen weg te gummen krijg je een perfecte kleurcorrecteerde opname.

UITSNEDE Hoe breng je mensen in beeld? Vroeger waren daar redelijk vaste esthetische regels voor. Tegenwoordig kan alles, en dat is een hele bevrijding voor een fotograaf. Was vroeger het weglaten van de voeten een regelrechte ramp, nu valt niemand erover als een gezicht halverwege wordt aangesneden. Experimenteer eens met verschillende uitsnedes. Plaats een persoon bijvoorbeeld eerst klein en vrij in het landschap en fotografeer hem daarna op de voorgrond terwijl hij lachend in de camera kijkt. Het zal je opvallen dat naast het beeld ook de sfeer meteen verandert.

Van een opname die ‘eenzaam’ aandoet tot een sprankelend portret. Probeer ook eens na de opname op de computer een beelduitsnede te veranderen.

tip

Gebruik spannend en warm licht. Het maakt mensen zoveel mooier.

Kinderen

Het fotograferen van kinderen is een verhaal apart. Vergeet dan alle regels. Ze zijn onbevengend en heel makkelijk te fotograferen. Ga op in hun belevingswereld door bij de opnames door je knieën te gaan of zelfs op de grond te gaan liggen. Probeer mee te doen in hun spel en druk veelvuldig af op de leukste momenten. Je bent overigens veel sneller als je van tevoren de ontspanknop al half indrukt, zodat de camera al het licht heeft gemeten en heeft scherpgesteld voordat je de opname maakt.

Je zult versteld staan van het effect dat het maken van een smalle panorama-uitsnede heeft op een portret.

LICHT Besteed extra aandacht aan het licht als je mensen fotografeert, want licht maakt of breekt de sfeer in je opname. Probeer als het even kan hard zonlicht te

vermijden. Dat geeft namelijk heel harde schaduwen en laat de personen op je foto hun ogen samenknijpen. Zoek dus een bewolkte dag uit als je afhankelijk bent van daglicht. En maak dan gebruik van een technisch hulpmiddel dat iedere professional gebruikt: het oplichtscherm. Dat kan heel simpel een stuk wit piepschuim zijn waarmee je delen van je foto oplicht. Zorg er natuurlijk wel voor dat er licht op het piepschuim komt zodat het kan reflecteren. Het lukt nog beter met speciale opvouwbare oplichtschermen die je bij de fotovakhandel kunt kopen. Deze hebben vaak twee te gebruiken zijdes, elk met een andere lichtkarakteristiek. Ze zijn te verkrijgen in bijvoorbeeld zacht wit voor een portret, reflecterend aluminium voor harder licht of zacht goud voor warm licht. Je kunt er heel mooi schaduwen mee laten oplichten of juist spannende lichtaccenten in je foto mee aanbrengen. ☞